

МАРИУПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (УКРАЇНА)
ПОЗНАНСЬКИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РЕСПУБЛІКА ПОЛЬЩА)
ТБІЛІСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНЕ ДЖАВАХІШВІЛІ (ГРУЗІЯ)
КАГУЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ Б.П. ХАЗДЕУ (РЕСПУБЛІКА МОЛДОВА)
КОМРАТСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (РЕСПУБЛІКА МОЛДОВА)
ГОСПОДАРСЬКА АКАДЕМІЯ ІМЕНІ Д.А. ЦЕНОВА м. СВІШТОФ (БОЛГАРІЯ)
ДЕПАРТАМЕНТ З ПИТАНЬ ЕКОНОМІКИ МАРИУПОЛЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ
ВІДДІЛЕННЯ У м. МАРИУПОЛЬ ДОНЕЦЬКОЇ ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВОЇ ПАЛАТИ

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ КРАЇН У СВІТОВИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ ТА ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ ПРОСТІР

МАТЕРІАЛИ ІХ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

18 листопада 2022 р.

КИЇВ - 2022

Особливості інтеграції країн в світовий економічний та політико-правовий простір: Матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції, 18 листопада 2022 р. / За заг. ред. д.е.н., проф. О.В Булатової. — Київ: МДУ, 2022. — 168 с.

Конференція присвячена проблемам активізації процесу інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір. В роботі конференції приймають участь науковці, викладачі, фахівці-практики, здобувачі вищої освіти.

Основні напрями роботи конференції:

- Розвиток інтеграційних процесів в умовах військово-політичного конфлікту;
- Розвиток міжнародних фінансово-кредитних та валютних відносин в умовах глобалізації та участь країн на світовому фінансовому ринку;
- Інноваційно-інвестиційна діяльність країн у світових координатах розвитку;
- Забезпечення конкурентоспроможності галузей та регіонів національної економіки;
- Проблеми забезпечення сталого розвитку країн в контексті сучасних світових процесів;
- Економічні виміри формування безпекового середовища: європейський досвід для України.

Організаційний комітет конференції ставить перед собою такі задачі:

1. Обмін практичними і теоретичними напрацюваннями учасників конференції у сфері вивчення особливостей інтеграції країн у систему світогосподарських зв'язків;
2. Розробка напрямів розвитку міжнародних економічних відносин країн світу.

ОРГАНІЗАЦІЙНИЙ КОМІТЕТ:

Голова оргкомітету	Булатова О.В., перший проректор МДУ, доктор економічних наук, професор.
Заступник голови оргкомітету	Беззубченко О.А., в.о.завідувача кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, кандидат економічних наук, доцент;
Члени оргкомітету:	Марена Т.В., проректор з науково-педагогічної роботи МДУ, кандидат економічних наук, доцент; Толпежніков Р.О., декан економіко-правового факультету МДУ, доктор економічних наук, професор; Чентуков Ю.І., професор кафедри економіки та міжнародних економічних відносин, доктор економічних наук, професор; Захарова О.В., доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин МДУ, кандидат економічних наук, доцент; Омельченко Г.П., доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин МДУ, кандидат економічних наук, доцент; Мітюшкіна Х.С., доцент кафедри раціонального природокористування та охорони навколишнього середовища МДУ, кандидат економічних наук, доцент; Балабанова Н.В., доцент кафедри економіки та міжнародних економічних відносин МДУ, кандидат наук з державного управління, доцент.

*Рекомендовано до друку та поширення мережею Інтернет
Вченою радою економіко-правового факультету
Маріупольського державного університету (протокол № 3 від 16.11.2022 р.)*

**Учасникам ІХ Міжнародної науково-практичної конференції
«Особливості інтеграції країн у світовий економічний
та політико-правовий простір»**

Шановні колеги, дорогі друзі і партнери!

Щиро вітаю усіх вас із початком роботи ІХ Міжнародної науково-практичної конференції «Особливості інтеграції країн у світовий економічний та політико-правовий простір»!

Зазначений науковий захід вже традиційно проводиться у Маріупольському державному університеті та щороку об'єднує вчених та фахівців, які займаються дослідженням питань розвитку інтеграційних процесів, що вже тривалий час не втрачають своєї актуальності і викликають значний інтерес не тільки серед дослідників України, але й у зарубіжних науковців, фахівців-практиків, свідченням чого є постійне розширення кола учасників науково-практичної конференції.

Дуже радий, що ви маєте можливість збиратися й обговорювати актуальні проблеми сьогодення. Адже, навіть в такі важкі часи для нашої країни ми маємо шукати нові шляхи для її розвитку.

Сподіваюся, що обмін результатами наукових досліджень та обговорення доповідей на засіданнях секцій сприятимуть пошуку оптимальних шляхів розвитку національних економік в умовах глобалізації, вирішенню найважливіших проблем економічного і політичного співробітництва країн та їх інтеграційної взаємодії. Впевнений, що за результатами наукового діалогу будуть сформульовані обґрунтовані рекомендації з визначення напрямів включення національних економік до глобальних процесів, а наукові здобутки учасників конференції стануть вагомим внеском у розвиток вітчизняної економічної науки.

Бажаю всім учасникам міжнародної конференції цікавих та плідних дискусій, налагодження корисних наукових контактів, міцного здоров'я, миру та злагоди!

*З повагою,
ректор МДУ, професор Трофименко М.В.*

- визначенню критеріїв, стандартів виконання та підзвітності для національних систем країн-партнерів у сфері державного фінансового управління, системі закупівель відповідно до широко визнаних успішних практик, а також забезпечення їхнього швидкого й широкого застосування.

В Україні система координації щодо залучення та використання міжнародної технічної допомоги складається із трьох взаємозалежних рівнів (п.60-65 Кабінету Міністрів України від 15.02.2002 № 153):

форуму «Партнерство з розвитку» (проводиться з метою представлення керівникам диппредставництв партнерів в Україні Програми діяльності Кабінету Міністрів України, обговорення процесу проведення реформ в Україні, а також визначення спільних стратегічних пріоритетів співробітництва та потреб у залученні міжнародної технічної допомоги);

стратегічної платформи (проводиться з метою обговорення заходів, спрямованих на виконання Програми діяльності Кабінету Міністрів України, положень Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони, Цілей сталого розвитку;

секторальних (міжсекторальних) робочих груп (утворюються з метою проведення регулярного діалогу з партнерами з розвитку для представлення пріоритетів та результатів здійснення заходів, спрямованих на проведення реформ у відповідних напрямках державної політики).

узгодження з партнерами з розвитку спільних напрямів співробітництва в рамках діючих проектів (програм) у відповідному напрямі, а також обговорення та узгодження напрямів співробітництва в ході підготовки майбутніх проектів (програм)).

Список використаних джерел:

1. Паризька декларація щодо підвищення ефективності зовнішньої допомоги https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_271/print
2. Про створення єдиної системи залучення, використання та моніторингу міжнародної технічної допомоги. Постанова Кабінету Міністрів України від 15 лютого 2002 р. № 153 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/153-2002-%D0%BF/print>
3. Про приєднання України до Паризької декларації щодо підвищення ефективності зовнішньої допомоги. Указ Президента України від 19 квітня 2007 р. № 325 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/325/2007/print>

ВНУКОВА Н.М.,

*доктор економічних наук, професор,
професор кафедри митної справи і фінансових послуг,
Харківський національний економічний університету імені Семена Кузнеця,
провідний науковий співробітник НДІ правового забезпечення
інноваційного розвитку НАПрНУ*

ПИВОВАРОВ В.М.,

*кандидат філологічних наук, доцент, завідувач кафедри культурології,
Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого*

ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЇ СВІТОВИХ ОСВІТНІХ ЕКОСИСТЕМ 4.0 У ЕКОНОМІКО-ПРАВОВИЙ ПРОСТІР ІНДУСТРІЇ 4.0

Військовий стан суттєво вплинув на стан освітнього та виробничого простору в Україні. Рівень інноваційності змін у системі освіти і діяльності підприємства може бути розглянуто через призму формування екосистем освіти 4.0 та екосистеми Індустрії 4.0.

Уряд України визначив, що остання передбачає діджиталізація, інформаційну трансформацію, комплексну цифровізацію [2] та автоматизацію виробничих процесів і управління у реальному секторі економіки [5]. Час воєнного стану загальмував процеси зацікавленості впровадженням технологій Індустрії 4.0, але світове суспільство намагається активно просувати їх через нові механізми вирішення сучасних внутрішніх та зовнішніх проблем держави [7], зокрема, щодо перспектив переозброєння, що вимагає процесу вдосконалення використання інструментів Індустрії 4.0 [4] в умовах особливого правового періоду, забезпечення відновлення критичної інфраструктури. Також це вплинуло на зміни у складових Індустрії 4.0, зокрема у фінансово-економічних відносинах. Додатково актуалізувались питання взаємодії учасників при розриві ланцюгів доданої вартості, тому що питання розвитку технологій та забезпечення функціонування критичної інфраструктури є пріоритетними у такий час.

Використання пошукового інструменту Google Trends показало (на 01 листопада 2022 року), що зацікавленість темою Industry 4.0 (саме латиницею) за даними в Україні впала майже до нуля, але у жовтні 2022 року відбулось посилення рівня зацікавленості, що є позитивним і потребує удосконалення відносин серед учасників промислових хайтек і кластерів ІАМ [1].

Іншим інструментом дослідження є бібліометричний аналіз. Дослідники визначали особливість застосування терміну «Індустрія 4.0» («Industry 4.0») [3]. Проведено огляд 720 публікацій (статей і матеріалів конференцій) із наукометричної бази даних Scopus за період 2014–2020 рр. на основі використання комбінації двох понять інновації та Індустрія 4.0 з логічним оператором «AND». Пошук у базі даних Scopus здійснювався у полі «title, abstract, keywords». Візуалізація результатів проводилася за допомогою програми VOSviewer. У результаті дослідження визначено динаміку публікаційної активності за роками та відповідну кількість цитувань. Встановлено, що публікації переважно належать до однієї з галузей знань – інженерні науки, комп'ютерні науки та бізнес, менеджмент і облік. Виокремлено авторів, які мають найбільшу кількість публікацій у рамках досліджуваної тематики, а також найбільш цитовані дослідження. Визначено, що Німеччина, Італія, США, Китай, Бразилія та Великобританія є країнами, у яких проблематика інноваційності та Індустрії 4.0 опрацьовується найбільш детально. Також сформовано кластери ключових слів. Отримані результати аналізу та візуалізація є актуальними та формують основу для кращого розуміння концепцій інноваційності та Індустрії 4.0. Перспективою подальших досліджень у даному напрямі є детальне розроблення проблематики інтернету речей та інформаційної трансформації [3].

Для країн Німеччини, Італії, США, Китаю, Бразилії та Великобританії розглянуто з використанням пошукового інструменту Google Trends рівень зацікавленості темою Industry 4.0. Статистична значимість зацікавленості темою у Німеччині є високою, виділені регіони лідери - Баден-Вюртенберг та Берлін. Теж відзначається і в Італії, регіони Венето і Ломбардія. Щодо США то зацікавленість вища у прибережних районах, зокрема, у штаті Колумбія. У Китаї висока волатильність зацікавленості, але статистично без регіонального поділу. У Бразилії найбільша концентрація у Ріо-де-Жанейро.

Індустрія 4.0 розглядає комплексні взаємопов'язані технології на основі Інтернету речей для надання цифрових рішень. Така складність вимагає великого набору можливостей, які важко знайти в одного постачальника технологій, особливо для малих і середніх підприємств (МСП). Інноваційні екосистеми дозволяють МСП інтегрувати ресурси та спільно створювати рішення Індустрії 4.0. Дослідники бажають зрозуміти, як такі екосистеми можуть консолідуватися та розвиватися, і як у них спільно створюється цінність [6]. Довгий час було аналізовано еволюцію екосистеми з використанням значної кількості компаній, і було встановлено, що місія екосистеми змінилася від доступу до інноваційних фондів до спільного створення рішень Industry 4.0, а потім до спільного створення розумних бізнес-рішень. Це вимагає певної довіри у проектах, тому органи влади і місцевого самоврядування на прикладі світових змін мають перейти до механізму

нейтральної координації складних проєктів за участю університету та бізнес-асоціацій і, до екосистемної структури, керованої платформами, де ключові технології стали рушійними силами відносин між компаніями та спільне створення вартості. Отже, працівники і керівники компаній через університетську взаємодію можуть навчитися створювати стратегії розвитку технологій в екосистемах Індустрії 4.0 [6**Ошибка! Источник ссылки не найден.**].

Інші дослідники охарактеризували освітню екосистему як середовище для створення умов, що підвищують конкурентоспроможність університетів, організацій, територій і регіонів [9]. Вони вважають, що суспільство стоїть на порозі радикальних змін освітньої парадигми, в результаті яких університети будуть відігравати вирішальну роль у впровадженні інновацій комерціалізації науково-технічних розробок. Трансформаційні процеси в Індустрії 4.0 вимагають реформування освітніх екосистем в університетах. Стверджується, що екосистемний підхід до освіти може бути більш дієвим та ефективним порівняно з традиційними ієрархічними моделями. Концептуальна модель екосистеми цифрової освіти на основі освітньо-виробничих кластерів пропонується як універсальна модель кооперації складних нелінійних систем. Визначено складові інноваційної освітньої екосистеми через формування горизонтальних зв'язків дослідницьких центрів, інноваційних лабораторій, стартап шкіл. Перспективно треба перейти до моделі, коли університети мають стати центром, який створює умови та сприятливе середовище для управління знаннями, трансферу технологій та освітніх програм, формування цифрової ідентичності випускників, трансформації суспільства [9]. Освітня парадигма та освітня дидактика мають змінюватися за вимогами Індустрії 4.0. Передбачається, що основою екосистеми можуть бути освітньо-виробничі кластери. Реалізація моделі інноваційної освітньої екосистеми показана дослідниками на прикладі інноваційної екосистеми "Сікорс" та Корпоративного університету, створеного ІТ-компанією SoftServe. Для змін в самому університеті пропонується побудова індивідуальної освітньої траєкторії студента, платформи для взаємодії компаній не тільки з університетом, а з кафедрою [9]

Цьому може сприяти становлення Університету 4.0, який орієнтований на зовнішній світ та розвиток суспільства, такий інститут і є інтегрованим з промисловістю та побудований на засадах цифровізації процесів. Як стверджує колектив авторів, у теперішній час в Україні немає у чистому вигляді університетів, які представляли б собою модель «Університет 4.0» [10], і вони закликають до підтримки освітньої та наукової сфери в Україні для формування умов сталого, керованого, поступового розвитку, які можуть бути забезпечені розробленням та реалізацією певних організаційно-економічних механізмів інтеграції освіти, науки та промислових технологій і автоматизації на базі моделі сучасного університету. У повоєнній економіці для Харківського регіону ця тема є вельми важливою і актуальною.

Висновки. Особливості інтеграції світових освітніх екосистем 4.0 у економіко-правовий простір Індустрії 4.0 полягають у тому, що є різні рівні зацікавленості цими процесами в різних країнах. Бажано використовувати досвід країн-лідерів. Одержані результати свідчать про те, що важливо визначитися щодо трендів, як самої екосистеми індустрії 4.0, так і ролі освітнього процесу 4.0. Обговорюватися можуть як концептуальні моделі майбутнього, так і різні економіко-правові політики. Дослідниками пропонується кластерний механізм взаємодії науки, освіти, виробництва. Історично університет є особливим феноменом культури, але подальші процеси цифровізації будуть впливати на трансформаційні перетворення у освіті і її наближення до індустриальної екосистеми.

Список використаних джерел:

1. Внукова Н. М. Зміна фінансово-економічних відносин учасників Індустрії 4.0 в умовах особливого правового періоду // *Вплив обліку та фінансів на розвиток економічних процесів*: матер. III міжнар. наук.-практ. конф., м. Берегове, 15 черв. 2022 р.:

тези допов. – Ужгород: ФОП Сабов А. М., 2022. – С. 305-306. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27715>

2. Внукова Н.М. Визначення зацікавленості темою цифрових трансформацій у економіці Індустрії 4.0. *Збірник наукових праць НДІ ПЗІР НАПрН України*. Вип. 5: Цифрові трансформації України 2021: виклики та реалії: за матеріалами II круглого столу (м. Харків, 20 вересня 2021 року) / за ред. С. В. Глібка, К. В. Єфремової. – Харків: НДІ ПЗІР НАПрН України, 2021. С.22-26.

3. Сигида Л. О., Бондаренко А. ф. Інновації та Індустрія 4.0: бібліометричний аналіз. *Бізнес Інформ*. 2020. № 6. С. 40-48. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-6-40-48>

4. Чех Л. М., Корогодова О. О. Інноваційний розвиток економіки України в умовах Індустрії 4.0. 2020. URL: https://ela.kpi.ua/bitstream/123456789/37700/1/APEU2020-14_1-12.pdf

5. Щодо сприяння впровадженню технологічного підходу “Індустрія 4.0” в Україні: Постанова КМУ № 750 від 21 липня 2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/750-2021-%D0%BF#Text>

6. Benitez, Guilherme Brittes; Ayala, Néstor Fabián; Frank, Alejandro G. Industry 4.0 innovation ecosystems: An evolutionary perspective on value cocreation. *International Journal of Production Economics*, 2020, 228: 107735. URL: <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/S0925527320301249>

7. Clusters_4_Ukraine. Економічний фронт. Дайджест № 1. URL: <file:///C:/Users/Tan%C3%A1r/Downloads/I4U%20Economic%20front%20Digest%201.pdf>

8. Google Trends – руководство как пользоваться. URL: <https://livepage.pro/knowledge-base/google-trends.html>

9. Kovaliuk, Tetiana; Kobets, Nataliya. The Concept of an Innovative Educational Ecosystem of Ukraine in the Context of the Approach" Education 4.0 for Industry 4.0". In: *ICTERI*. 2021. p. 106-120. URL: <https://ceur-ws.org/Vol-3013/20210106.pdf>

10. Kyzym M. O., Khaustova V. Y., Reshetnyak O. I. Організаційно-економічний механізм інтеграції освіти, науки та бізнесу: модель сучасного університету. *Problemy Ekonomiky*. 2021. №. 4. С. 29-41.

ЖУРАВЛЬОВ О.О.,

керівник Південно – східного МТУ
Агентства з розшуку та менеджменту активів

МІРОНОВА О.,

завідувач Сектору менеджменту активів Південно-східного МТУ
Агентства з розшуку та менеджменту активів

ГАПЄЄВА О.М.,

доктор економічних наук, професор
кафедри економіки та соціально-трудоових відносин,
Університет митної справи та фінансів

ДІЯЛЬНІСТЬ АГЕНТСТВА З РОЗШУКУ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ АКТИВІВ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВОЇ АГРЕСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

Національне агентство України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів (скорочено - Агентство з розшуку та менеджменту активів, або АРМА) є центральним органом виконавчої влади зі спеціальним статусом, уповноваженим на формування та реалізацію державної політики у сфері виявлення та розшуку активів, які можуть бути арештовані у кримінальному провадженні, а також управління активами, які арештовані у кримінальному провадженні.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ

РОЗВИТОК ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В УМОВАХ ВІЙСЬКОВО-ПОЛІТИЧНОГО КОНФЛІКТУ

Булатова О.В., Зайковський О.С.	Інтернаціоналізація вищої освіти як фактор економічного розвитку	5
Вишняков О.В.	Міжнародна технічна допомога в Україні: нормативно-правове забезпечення	8
Внукова Н.М., Пивоваров В.М.	Особливості інтеграції світових освітніх екосистем 4.0 у економіко-правовий простір індустрії 4.0	9
Журавльов О.О., Міронова О., Гапєєва О.М.	Діяльність агентства з розшуку та менеджменту активів в умовах військової агресії проти України	12
Argyriou Aikaterini-Sotiria, Kuryliak V.E.	Trends in the development of the greek tanker fleet in the face of the latest challenges	16
Гуцман А.О., Венгерська Н.С.	Проблеми розвитку соціально-економічних процесів євроінтеграції України в умовах військового стану	18
Дмугренко О.В.	European migration crisis	20
Дубінін М.А.	Особливості інтеграції України в європейський простір	23
Каландадзе Л.В.	Інтереси України у розвитку чорноморської інтеграції	25
Карпенко О.І.	Сучасні виміри світового та регіонального економічного порядку	27
Лазнева І.О., Сатаєв Д.Р.	Теоретичні та практичні аспекти глокалізації міжнародних компаній	30
Мелещенко А.І.	Тенденції розвитку світових мереж доданої вартості та їх вплив на процеси інтеграції ТНК	32
Мелещенко Р.А.	Процеси інтернаціоналізації транснаціональних компаній на сучасному етапі геополітичної нестабільності	36
Переверзева А.В., Фрейре Пазмино П.Е.	Поглиблення міжнародного співробітництва України з країнами Латинської Америки як умова соціально- економічного відновлення	38
Шебаніц Д.М., Шебаніц В.Ф.	Інформаційна війна в період воєнного стану: правові засоби протидії	40

СЕКЦІЯ

РОЗВИТОК МІЖНАРОДНИХ ФІНАНСОВО-КРЕДИТНИХ ТА ВАЛЮТНИХ ВІДНОСИН В УМОВАХ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ ТА УЧАСТЬ КРАЇН НА СВІТОВОМУ ФІНАНСОВОМУ РИНКУ

Вінницька Є.П.	Роль міжнародного кредитування у розвитку економіки України	43
Дмитрієв В.Є.	Фінансовий та інвестиційний менеджмент міжнародних корпорацій	45
Силенко О.М.	Особливості обліку експортних операцій суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності	47